

คู่มือเฝ้าระวังการทุจริต
องค์การบริหารส่วนตำบลบางชัน

วัตถุประสงค์ของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต

- (๑) เรื่องทุจริตที่เคยเกิดขึ้นแล้ว มีประวัติแล้ว ต้องไม่เกิดซ้ำอีก
- (๒) เรื่องทุจริตที่ยังไม่เกิดแต่มีโอกาส หรือมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดต้องมีการแจ้งเตือน เพื่อระงับยับยั้งหรือกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตไว้ล่วงหน้า

เรื่องทุจริตที่เคยเกิดขึ้นแล้ว มีประวัติแล้ว

เรื่องทุจริตที่เคยเกิดขึ้นแล้ว มีประวัติแล้ว

เรื่องทุจริตที่ยังไม่เกิดแต่มีโอกาส
หรือมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิด

ความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องเฝ้าระวัง ๓ ด้าน

ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับ
“การพิจารณา อนุมัติ อนุญาต”

ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของ
“การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่”

ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของ
“การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ”

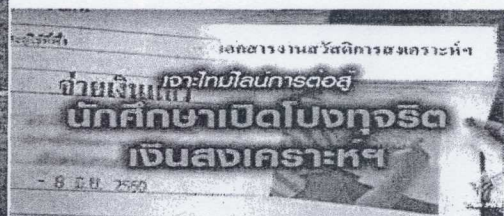
ความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องเฝ้าระวัง ๓ มิติ

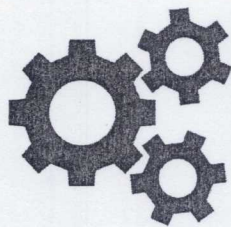
ระดับนโยบาย (Policy) : ความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานรัฐ
ในขั้นตอนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

ระดับ อปท. (Function) : ความเสี่ยง
การทุจริตของหน่วยงานรัฐบทบาทตาม ภารกิจ
อำนาจหน้าที่

ระดับพื้นที่ (Area) : ความเสี่ยงการทุจริตของ
หน่วยงานรัฐระดับองค์กรปกครองส่วนและท้องถิ่น
ที่อยู่ในการกำกับ ดูแลของผู้ว่า (อบจ. เทศบาล)
และนายอำเภอ (อบต.) รวมถึงการปกครอง
ท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา)

ระบบการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ติดตาม/ค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

จัดทำข้อมูล

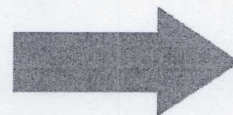
การเคลื่อนไหวทางสังคม

แจ้งเบาะแส

ติดตามผล

วิธีประเมินความเสี่ยงการทุจริต

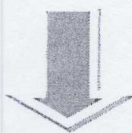
การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การค้นหาความเสี่ยง

เรื่องทุจริตที่เคยเกิดขึ้นแล้ว
มีประวัติแล้ว

เรื่องทุจริตที่ยังไม่เกิดแต่มีโอกาส
หรือมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิด

ความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ เทคนิคการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต

เริ่มต้นจากการพูดคุย กับคนในชุมชน หรือจากการจัดทำเวทีประชาคมหมู่บ้านค้นหาจากการขอรับบริการจากภาครัฐที่ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกหรือที่เรียกว่าเป็นจุดเจ็บปวด (PainPoints) การทุจริตของหน่วยงานที่สร้างความเดือดร้อน ให้กับประชาชน และภาคเอกชน ส่งผลต่อต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ประชาชนต้องเพิ่มขึ้น เช่น

หน่วยงาน/เรื่องที่เคยไปติดต่อราชการที่ต้องจ่ายเงิน

หน่วยงาน/เรื่องที่เคยรับรู้จากบุคคลใกล้ชิดในการไปติดต่อราชการ
ที่ต้องจ่ายเงินเพิ่มพิเศษ

หน่วยงาน/เรื่องที่ประชาชนคนในชุมชนส่วนใหญ่
เห็นร่วมว่ามีความเสี่ยงทุจริตสูง

PAIN POINT

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๒ ให้นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริตออกตามรายสีไฟจราจร เขียว เหลือง ส้ม โดยระบุสถานะ ความเสี่ยงในช่องสีไฟจราจร ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียด ดังนี้

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

๒. แบบประเมินสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง

การติดตาม/ค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ให้นำเรื่องการทุจริตที่มีสถานะความเสี่ยงตั้งแต่ ปานกลาง ถึงสูงมาก โดยเฉพาะสถานะความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม และสีแดง ให้ทำการเฝ้าระวังเป็นพิเศษค้นหาข้อมูลจากเอกสารร่วมกับจากการสอบถามเท่าที่จะสามารถค้นหาได้เพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อมูลในขั้นต่อไป

การจัดทำข้อมูล

ให้ทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการค้นหาทั้งหมดโดยเฉพาะเรื่องที่มีความเสี่ยงการทุจริตสูง และสูงมาก คือ สีส้ม และสีแดงมาจัดทำเป็นข้อมูลรายการพยานเอกสาร พยานบุคคลภาพถ่ายหรือ หลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง ๆ รวมใส่ไว้ด้วยให้ครบใส่ไว้ด้วย

การเคลื่อนไหวทางสังคม

การเคลื่อนไหวทางสังคมอาจเป็นอีกรูปแบบหนึ่งในการใช้พื้นที่สาธารณะของเครือข่ายจากทุกภาคส่วนที่รวมตัวกันในการไม่เอาทุจริต ที่มีการตระหนักรู้ร่วมกัน ความเป็นพลเมือง มีจิตสำนึกทางการเมืองสูงทำการสื่อสารประเด็นการทุจริต หรือเปิดกระบวนการเฝ้าระวังในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้มข้นหรือมีการแสดงออกต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่มีพฤติกรรมทุจริต การบริหารงานธรรมาภิบาลโดยผ่านการสื่อสารทางสังคม (Social Media) เผยแพร่ในโลกออนไลน์ หรืออาจใช้สัญลักษณ์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ (Identity) ของกลุ่มพลังทางสังคมซึ่งเป็นกลไกลงโทษทางสังคม (Social Sanctions) การเคลื่อนไหวทางสังคม อาจดำเนินการคู่ขนานกับการค้นพบข้อมูลการทุจริตแล้วหรืออยู่ระหว่างการติดตามผลจากหน่วยตรวจสอบ หรือจากต้นสังกัดของหน่วยงานนั้น ๆ

การแจ้งเบาะแส

มาถึงขั้นตอนนี้แสดงว่าท่านมีข้อมูลแน่ชัดแล้วอย่าปล่อยให้คนชั่วลอยนวลทำการแจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องท่านอาจแจ้งยังไปหน่วยงานต้นสังกัดนั้น ๆ ด้วยก็ได้ ซึ่งทุกหน่วยงานจะมีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.อปท.) ทุกอปท. (หรือสำนักงาน ป.ป.ท./สำนักงาน ป.ป.ช.)

การแจ้งเบาะแสสามารถปกปิดชื่อ ที่อยู่ผู้แจ้งได้

การติดตามผล

แจ้งเบาะแสแล้วเจียบหาย ท่านมีสิทธิติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้

ทางโทรศัพท์

ทางหนังสือ ติดตาม ทวงถาม

ด้วยตนเอง

ช่องทางในการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม

✦ การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐในช่องทางต่าง ๆ ดังนี้

✦ เว็บไซต์ระบบ “ภาษีไปไหน” (www.govspending.data.go.th)

รัฐบาลโดยความร่วมมือระหว่างกรมบัญชีกลางสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) สำนักงานงบประมาณ และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) เปิดตัวเว็บไซต์ “ภาษีไปไหน” (www.govspending.data.go.th) ซึ่งเป็นระบบในการแสดงตัวเลขของการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละโครงการของแต่ละหน่วยงานต่อสาธารณะอย่างเป็นทางการตามโครงการ GovChannel ที่จะเป็นการบริการภาครัฐต่อประชาชน เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางให้ประชาชน สามารถแจ้งเบาะแสดการทุจริตผ่านเว็บไซต์ “ภาษีไปไหน” เพื่อตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐในโครงการต่าง ๆ

ป้ายประกาศโครงการก่อสร้าง ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ณ จุดที่ทำการก่อสร้าง

ป้ายโครงการมีรูปแบบตามหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย

 เห็นควร...ให้หน่วยงานกำหนดเป็นเงื่อนไขในสัญญาให้ผู้รับจ้างเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัด ทำและติดตั้งแผ่นป้ายให้เป็นไปตามแนวทางที่หนังสือสั่งการกำหนดตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุดที่ มท ๐๘๐๘.๒/ ว ๒๘๐๘ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๗

การติดตั้งแผ่นป้ายแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับงานก่อสร้างของทางราชการ

.....ซึ่งการติดตั้งแผ่นป้ายแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับงานก่อสร้างของทางราชการ จะบังคับใช้ใน ๒ กรณี คือ.....

๑. กรณีงานก่อสร้างสาธารณูปโภคที่ต้องขุดเจาะถนนหรือทางเท้า ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร

๒. กรณีงานก่อสร้างทุกประเภทซึ่งมีค่างานตั้งแต่ ๑ ล้านบาทขึ้นไป (และมีใช้งานตามกรณีที่ ๑) โดยงานก่อสร้างตามกรณีที่ ๒ ต้องดำเนินการดังนี้.....

๑. ให้ติดตั้งแผ่นป้ายไว้ ณ บริเวณสถานที่ก่อสร้าง โดยกำหนดเป็นเงื่อนไขในสัญญาจ้างให้ผู้รับจ้างเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำและติดตั้งแผ่นป้าย

๒. แผ่นป้ายต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับงานก่อสร้าง ดังนี้...

๒.๑ ชื่อหน่วยงานเจ้าของโครงการ สถานที่ติดต่อ และหมายเลขโทรศัพท์พร้อมดวงตราหน่วยงานเจ้าของโครงการ

๒.๒ ประเภทและชนิดของสิ่งก่อสร้าง

๒.๓ ปริมาณงานก่อสร้าง

๒.๔ ชื่อ ที่อยู่ ผู้รับจ้างพร้อมหมายเลขโทรศัพท์

๒.๕ ระยะเวลาเริ่มต้นและระยะเวลาสิ้นสุดของโครงการ

๒.๖ วงเงินค่าก่อสร้าง

๒.๗ ชื่อเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการผู้ควบคุมงาน พร้อมหมายเลขโทรศัพท์

๒.๘ ชื่อเจ้าหน้าที่ของบริษัทวิศวกรที่ปรึกษาผู้ควบคุมงาน พร้อมหมายเลขโทรศัพท์

๒.๙ กำลังก่อสร้างด้วยเงินภาษีอากรของประชาชน

๓. ขนาดของแผ่นป้ายแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับงานก่อสร้าง

๓.๑ งานก่อสร้างขนาดเล็ก และงานก่อสร้างในพื้นที่ชนบทแผ่นป้ายควรมีขนาดไม่เล็กกว่า ๑.๒๐ x ๒.๔๐ เมตร

๓.๒ งานก่อสร้างขนาดใหญ่ และงานก่อสร้างในเขตชุมชนเมืองหรืองานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร แผ่นป้ายควรมีขนาด ไม่เล็กกว่า ๒.๔๐ x ๔.๘๐ เมตร

๔. งานก่อสร้างทาง คลอง หรือลำน้ำ ให้ติดตั้งแผ่นป้ายรายละเอียดไว้ ณ จุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดงานก่อสร้าง อย่างน้อย ๒ จุด

 อ้างอิง....

 หนังสือคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ กรมบัญชีกลาง ที่ กค (กwp) ๐๔๒๑.๓/ว ๒๓๑ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

http://planning.pn.psu.ac.th/town_plan/procedure/docs_procedure/๕๐๐_๑๓๘๕๓๖๒๑๗๑.pdf

 หนังสือ กระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๒๘๐๘ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๗ เรื่อง การป้องกันการทุจริตและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

<http://www.abtsarapee.com/doc/๑๔๖๔๐๗๕๒๒๑.pdf>

การตรวจสอบการขั้นตอนการปฏิบัติงานในการให้บริการภาครัฐจากคู่มือประชาชน

สิ่งที่ประชาชนจะได้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

เมื่อไปติดต่อขอรับบริการตามหน่วยราชการต่าง ๆ จะพบกับ “คู่มือสำหรับประชาชน” ที่จะทำให้ประชาชนผู้รับบริการทราบถึงวิธีการยื่นคำขอ ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณา เอกสารหลักฐานที่ต้องใช้ยื่นคำขอ และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่จะติดประกาศไว้สิ่งเหล่านี้การปฏิบัติราชการมีความชัดเจนทำให้โปร่งใส ไม่คลุมเครือด้วยการลด การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ รวมทั้ง จะอำนวยความสะดวกประชาชนให้สามารถยื่นคำขอผ่าน “สื่ออิเล็กทรอนิกส์” แทนการยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ในการรับคำขอเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอจะต้องตรวจสอบคำขอและเอกสารให้ถูกต้องครบถ้วน หากพบว่าเอกสารไม่ถูกต้องหรือขาดเอกสารใดต้องรีบแจ้งให้ประชาชนผู้มารับบริการทันทีหากไม่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้ในขณะนั้น ต้องบันทึกข้อมูลและเอกสารหลักฐานที่ต้องเพิ่มเติม พร้อมกำหนดเวลาที่ประชาชนผู้รับบริการต้องดำเนินการไว้ด้วย ซึ่งเจ้าหน้าที่ สามารถขอเอกสารเพิ่มเติมได้เพียงครั้งเดียวเพื่อเป็นการลดความล่าช้าในเรื่องการพิจารณา เอกสารของเจ้าหน้าที่ลง การพิจารณาคำขอของหน่วยงานราชการต้องดำเนินการให้เสร็จตามที่ได้ประกาศไว้ ในคู่มือสำหรับประชาชน และต้องแจ้งให้ประชาชนผู้รับบริการทราบภายใน ๗ วัน หากไม่สามารถ พิจารณาเสร็จภายในกำหนดก็ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ประชาชนผู้รับบริการทราบด้วย

ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต

๑. ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

- เรียกรับโดยเฉพาะการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร/ บ้านจัดสรร/โรงงาน
- ผลประโยชน์ทับซ้อน รับจ้างเขียนแบบแปลน และตรวจเอง (ถึงแม้ราชการจะให้มีแบบมาตรฐาน อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนก็ตาม แต่การขออนุญาตต้องมี ผังประกอบ จึงต้องว่าจ้าง ผู้ตรวจหรือผู้อนุมัติ อนุญาตจะได้ผ่านง่าย)
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ สมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคลหรือนิติบุคคลในการดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือ เคลื่อนย้ายอาคารโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ สมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคลหรือนิติบุคคลในการใช้อาคารที่ไม่ตรงกับใบรับรองใบอนุญาต หรือที่ยื่นแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น
- การประเมินภาษีที่ต่ำกว่าความเป็นจริง
- เรียกรับสินบนโดยใช้ตัวกลาง เก็บค่าใช้จ่ายรายเดือน (ค่าคุ้มครอง) จากผู้ประกอบการ
- พนักงาน เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างเหมาของหน่วยงานเป็นตัวแทนการยื่นคำขอจดทะเบียนในการ ขออนุมัติ อนุญาต โดยเรียกรับผลประโยชน์หรือเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อสิทธิพิเศษ
- การดำเนินการยื่นคำขออนุญาต ไม่มีกรอบระยะเวลาที่กำหนดที่ชัดเจนอาจก่อให้เกิดการเรียกรับสินบนเพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- การเปิดตรวจสอบสินค้าของเจ้าหน้าที่แต่ละคนใช้ดุลพินิจไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- การใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- การตรวจเอกสารไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคำขอแต่มีการรับเรื่องไว้
- การเก็บเรื่องไว้ไม่แจ้งผู้ประกอบการเพื่อเรียกรับผลประโยชน์
- การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ
- เจ้าหน้าที่มีการยกเลิกใบเสร็จรับเงินในระบบทำให้การรายงานการรับเงินประจำวันน้อยกว่า ที่รับไว้จริง/รับเงิน และออกใบเสร็จการรับเงินแล้วแต่ไม่นำเงินสด เช็คนำฝากธนาคารในวันนั้น แต่นำฝากในภายหลัง และอาจนำเงินไปใช้ส่วนตัวก่อน
- ในขั้นตอนการพิจารณาตรวจสอบตามปกติจะมีการใช้เวลาในการพิจารณาตรวจสอบ ๑ วัน แต่ในบางกรณีอาจมีความจำเป็นจะต้องทำการพิจารณาเกิน ๑ วันทำการ เช่น กรณีมีความจำเป็นต้องการนัดหมายกับผู้ขอรับใบอนุญาต เพื่อลงพื้นที่ทำการตรวจสอบสถานประกอบการก่อนพิจารณา ออกใบอนุญาต มีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่อาจอาศัยช่องว่าง หรือแสวงหาประโยชน์ โดยมีขอบอาจเรียกรับในขั้นตอนของการพิจารณา
- การดำเนินการออกคำร้องมีการลัดคิวให้กับลูกค้ากลุ่มธุรกิจ
- รับสินบนจากลูกค้าเพื่อให้ตรวจผ่านมาตรฐาน
- การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการอาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาต บางรายในกรณีที่ตั้งสถานประกอบการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์
- การสุ่มตรวจสอบสถานที่ตั้งสถานบริการ/สถานประกอบการที่ขออนุญาตอาจมีการเอื้อประโยชน์ ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์
- การพิจารณาอนุมัติอนุญาตอาจมีคณะกรรมการบางท่านเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางราย ที่คุณสมบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์

- เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการการปลอมแปลงเอกสารการเบิกจ่าย เช่น ปลอมลายมือชื่อแก้ไขแบบสำรวจ แก้ไขใบสำคัญรับเงินมีการใช้หลักฐานเท็จ ใช้บัตรประชาชนของบุคคลที่เสียชีวิตหรือ บัตรประชาชนหมดอายุเป็นต้น

๒. ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

- การเข้าตรวจ หรือเยี่ยมสถานที่ของผู้ประกอบการเช่น โรงงาน ร้านค้า ฯลฯ โดยมีเจตนา นำไปสู่ การจ่ายเงินพิเศษรายเดือน
- การเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหา (ฐานความผิด) จากหนักเป็นเบา หรือจากเบาเป็นหนัก
- การบิดผันข้อเท็จจริงในสำนวนการสอบสวนคดีอาญา
- การทำบัตรสนเท่ห์ว่ามีเรื่องร้องเรียนผู้ประกอบการเพื่อทำการตรวจ คั่น กรณีผู้ประกอบการ ร้านค้านั้น ๆ ที่ไม่จ่ายเงินพิเศษรายเดือน
- การใช้ตัวกลางในการรับเงินพิเศษ หรือ เก็บเงินรายเดือน กับผู้ประกอบการต่าง ๆ
- การใช้ดุลพินิจในการ อนุมัติ หรือ ยกเว้นระเบียบฯ ที่เอื้อประโยชน์มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- การออกระเบียบ กฎหมาย ข้อสั่งการต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- การให้ทุนสนับสนุนการศึกษา วิจัยต่าง ๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้นสาย ระบบอุปถัมภ์
- การแต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการต่าง ๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้นสาย ระบบอุปถัมภ์
- ความไม่โปร่งใสในการบริหารงานบุคคล เช่น การซื้อ ขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการวินัย เป็นต้น
- การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน/การเรียกเงินค่าแรกเข้า (แป๊ะเจี๊ยะ เพื่อแลกกับการเข้าเรียนในโรงเรียน)
- ใช้อำนาจในการแจกจ่ายจัดสรรงบประมาณ ลงพื้นที่ หรือจัดทำโครงการ ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน หรือมีการแลกผลประโยชน์ในภายหลัง
- การประเมินราคาไม่ตรงกับสภาพทรัพย์สินที่นำมาจำหน่าย
- การเปลี่ยนทรัพย์สินที่ลูกค้านำมาจำหน่าย
- การยกยอกทรัพย์สินที่ได้จากการตรวจค้น จับกุม ไม่ระบุในบัญชีของกลาง
- การลดปริมาณของกลางเพื่อลดโทษ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์
- การกรรโชก (รีดไถ) เรียกเอาทรัพย์สินจากผู้กระทำความผิด
- การเข้าตรวจค้น ปกปิด ซ่อนเร้นไม่มีหมายค้น
- การทำร้ายร่างกายเพื่อได้รับสารภาพ
- รู้เห็นกับผู้ที่มาทำการประมุขของหลุดจนมีการให้ข้อมูลการจำหน่ายของหลวงกับพรรคพวกของตนเอง
- การแอบอ้างชื่อบุคคลหรือชื่อลูกค้าในการยกยอกทรัพย์สินจำหน่ายออกไป
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ รู้เห็นในการปลอมแปลงและใช้เอกสารปลอม เช่น การปลอมระวางแผนที่มีการปกปิดและให้ถ้อยคำรับรองอันเป็นเท็จเกี่ยวกับสภาพที่ดิน
- การทุจริตที่ถูกระเบียบโดยให้มีการเสนอเป็นมติคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ
- ผู้บังคับใช้กฎหมาย นำตัวบทกฎหมายไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

๓. ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

- ผู้ใช้นำรถยนต์ราชการ นำน้ำมันไปใช้ส่วนตัวการดูน้ำมัน เช่น น้ำมันไปใช้ส่วนตัวระหว่างทางหรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่ายน้ำมันที่เหลือนำใส่ถังหรือทอนเป็นเงินสด โดยเจ้าหน้าที่ร่วมมือกับ ผู้ประกอบการ
- เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก
- ยักยอกเงินหลวง ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย
- การสืบราคาที่กำหนดว่าต้อง ๓ รายขึ้นไป อาจไม่มีการสืบราคาจากผู้ประกอบการจริง
- ในการกำหนด TOR การจัดซื้อ จัดจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การออกแบบโครงสร้าง มีการกำหนด ขอบเขตงาน หรือเนื้อหาที่เกินความจำเป็น (Over Designs) เพื่อให้มีการประมาณการราคา ในส่วนนี้โดยมีผลประโยชน์ทับซ้อน
- คณะกรรมการกำกับการจ้างที่ปรึกษา / คณะกรรมการตรวจรับงาน มีการตรวจรับในแต่ละงวดงาน หลายครั้งเกินความจริง เพื่อประโยชน์ในการเบิกค่าเบี้ยประชุม มีการถ่วงเวลาในการเรียกรับหรือ ทิ้งที่ไม่ได้มีประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ
- คณะกรรมการ หรืออนุกรรมการต่าง ๆ ของหน่วยงานมีการประชุมที่เกินความจำเป็นเพื่อประโยชน์ ในการเบิกค่าเบี้ยประชุม
- การจัดโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานที่แอบแฝง หรือที่เกินความจำเป็น ทำให้การใช้จ่าย งบประมาณที่ไม่คุ้มค่าโปร่งใส
- มีการใช้ดุลพินิจในเบิกจ่ายค่าวิทยากรบุคคลภายนอกที่สูงโดยมีผลประโยชน์แอบแฝง
- การกำหนดราคากลางไม่ใช่ค่า K ปรับ
- ผู้รับจ้างขออนุมัติใช้วัสดุ แต่ไม่ได้นำวัสดุที่ขออนุมัติมาใช้
- ผู้รับจ้างปล่อยปละละเลยให้ผู้รับจ้างเหมาช่วง
- มีการล่อลวงสเปกวัสดุที่ทำให้ไม่เกิดการแข่งขัน
- การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง
- คณะกรรมการ ไม่ได้ออกไปดูสถานที่ก่อสร้าง แต่จะมีการเจรจากับผู้รับเหมาโดยใช้ข้อมูลตามที่ผู้รับเหมาแจ้งแล้วจึงไปทำการตรวจรับงานก่อสร้าง
- มีการให้สินบน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์
- มีการประสานกับบริษัท หรือผู้ที่จะเป็นคู่สัญญาตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อกำหนด (TOR) ซึ่งไม่มีการกำหนดขึ้นอย่างแท้จริงแต่เป็นการนำ TOR ดังกล่าวมาให้คณะกรรมการเป็นร่างผู้กำหนด การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดTOR เป็นเพียงการดำเนินการตามรูปแบบของทางราชการ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับเอกชน
- การใช้ดุลพินิจในการเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้างโดยวิธีพิเศษ

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตขั้นตอนการตรวจพื้นที่จริง เพื่อพิจารณาในการออกใบอนุญาตตามกฎหมาย

ต้นน้ำ

กลางน้ำ

ปลายน้ำ

-ผู้ประกอบอำนาจความสะดวกการส่งมอบรับ/ตัวเครื่องบิน
-เลี้ยงรับรอง + Pocket money (สินน้ำใจ สินบน)/
คำอำนวยความสะดวก /ของขวัญ /เลี้ยงรับรอง

-การตรวจแบบเอื้อประโยชน์/ตรวจแบบเป็นพิธี
-สุ่มตรวจเฉพาะที่ถูก
-ติดมองไม่เห็น ฯลฯ

เขียนรายงานไม่ตรงกับข้อเท็จจริง

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตเรียกรับแป๊ะเจี๊ยะเข้าเรียน

เงินแป๊ะเจี๊ยะ: ปัญหาการศึกษาไทย

- การจ่ายแป๊ะเจี๊ยะของผู้ปกครองเพื่อให้ลูกหลานได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง ก่อให้เกิดวัฒนธรรมการเรียกรับเงินได้โต๊ะ
- โรงเรียนกำหนดเกณฑ์การศึกษาต่อชั้นม.4 ไว้สูง ทำให้มีนักเรียนม.3 จำนวนมากไม่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าว โรงเรียนจึงมีเก้าอี้เหลือสำหรับการรับนักเรียนด้วยวิธีพิเศษ ซึ่งเปิดช่องให้มีการเรียกแป๊ะเจี๊ยะ

ไม่จ่ายแป๊ะเจี๊ยะ-ไม่โกง

1

โรงเรียนกำหนดเกณฑ์การศึกษาต่อชั้น
ม.4 ไว้สูง ทำให้มีนักเรียนม.3 ที่ต้องการ
เรียนต่อไม่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือก

2

ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องสัดส่วนการรับ
นักเรียน ทำให้โรงเรียนมี "เก้าอี้" เหลือ
สำหรับการเรียกรับ "แป๊ะเจี๊ยะ"

3

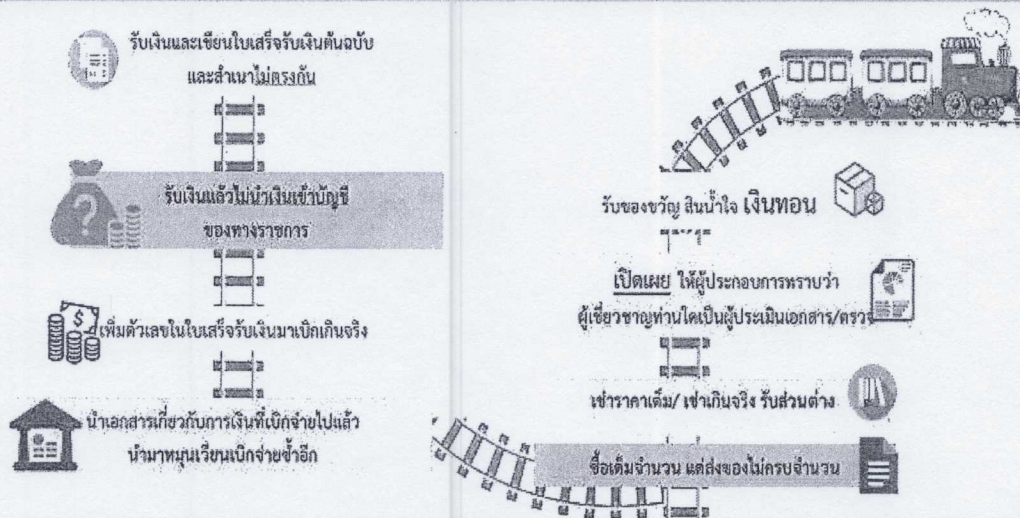
ให้ผู้ปกครองเสนอเงินบริจาค เพื่อแลกกับ
สิทธิ์ในการเข้าเรียน โดยมีการแนะนำเงิน
บริจาคขั้นต่ำ

4

ไม่ออกใบเสร็จรับเงิน เพื่อนำเงินบริจาค
เข้ากระเปาะของผู้ที่อยู่ในกระบวนการทุจริต

พฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริตในองค์กร

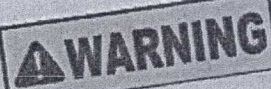

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตจากการเบิกค่าเช่าบ้าน

เรื่อง "ค่าเช่าบ้าน"
ไม่ใช่เรื่องล้อเล่น

- ❖ ทำนิติกรรมอำพราง
- ❖ เช่าแล้วไม่อยู่จริง โดยซื้อใบเสร็จ แล้วให้ค่าใบเสร็จ และเสียภาษีให้เจ้าของบ้านหรือให้คนอื่นเช่าต่อ
- ❖ เบิกค่าเช่าตามสิทธิที่เกิดขึ้น แต่ไม่เหมาะสมกับราคาเช่าสภาพบ้านหรือสภาพพื้นที่ใกล้เคียง
- ❖ กรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับรองการตรวจสอบไม่เหมาะสม ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงตามสภาพบ้านและค่าเช่า

พฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

จัดซื้อจัดจ้างไม่มีของจริง

ซื้อมาแล้ว ตกลงเปลี่ยนจากผู้ขาย
ภายหลังที่ตัวจริงรับแล้ว

ซื้อของที่ไม่จำเป็น ไม่มีประโยชน์ แต่เพราะได้ส่วนต่าง

นำเอกสารเกี่ยวกับการเงินที่เบิกจ่ายไปแล้ว
นำมาหมุนเวียนเบิกจ่ายซ้ำอีก

รับของขวัญ สินน้ำใจ เงินทอน

แปลงงบมาเพื่อทำโครงการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อหาส่วนต่าง

นำของที่เคยซื้อ เบิกเงินไปแล้ว มารวมจัดซื้อจัดจ้างใหม่

ซื้อเต็มจำนวน แต่ส่งของไม่ครบจำนวน

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

ทำผิด ให้เป็นถูก

ทำถูก ให้เป็นผิด

บิดเบือน เจรจาเรียกรับ ครั้งแรก / รายเดือน

แยกของที่ผิดในกล่อง 1-4 ไปใส่ในกล่องที่ 5 เหลือผิดกล่องเดียว

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตการปลอมรายชื่อ (ชื่อผี)

➤ นำรายชื่อผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ หรือ รับจ้างจริง มาใส่เป็นผู้เข้าร่วมโครงการ
รับงาน เช่น

- ❖ รายชื่อผู้เข้ารับการอบรม
- ❖ รายชื่อผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ
- ❖ รายชื่อนักเรียนเพื่อขอรับเงินอุดหนุน รายชื่อจ้างทำงาน รายชื่อพนักงานขับรถ ฯลฯ

ตรวจเอกสาร หลักฐาน ครบ ตรวจสอบตามระเบียบถูกต้อง
แต่รายชื่อปลอม

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตเงินสินบนและรางวัลนำจับ

สายสืบปลอม เพิ่มรางวัลนำจับ

* กฎหมายบางหน่วยงานกำหนดให้มีการจ่ายเงินสินบนและรางวัลนำจับ
กรณีที่มีการจับกุมการหนีศุลกากรหรือสำแดงเท็จ มี 2 กรณี คือ

- ถ้าไม่มีผู้แจ้งเบาะแส เจ้าหน้าที่ได้รับรางวัลนำจับ 30% ของค่าปรับ
- ถ้ามีผู้แจ้งเบาะแส เจ้าหน้าที่ได้รับรางวัลนำจับ 25% ของค่าปรับ
และผู้แจ้งเบาะแสดังกล่าวจะได้รับเงินสินบน 30% ของค่าปรับ

การสร้างสายสืบปลอมจะทำให้รัฐได้รับส่วนแบ่ง
ค่าปรับน้อยกว่าที่ควร จากที่ควรจะได้ร้อยละ 70
เหลือเพียงร้อยละ 45 ของค่าปรับ
เพราะร้อยละ 25 สูญไปในกระบวนการทุจริต

**ในกรณีหลัง สร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่
ทุจริต โดยการสร้างสายสืบปลอม ซึ่งอาจทำ
ให้เจ้าหน้าที่ได้รับผลประโยชน์สูงสุดถึง
 $25\% + 30\% = 55\%$

(เนื่องจากเบาะแสมิใช่ขงลายพิมพ์นิ้วมือเท่านั้น
ส่วนรายชื่อผู้แจ้งเบาะแสดูถูกกับเป็นความลับ)